

סידרת תמונות זו

ומשפאק ולמפה נש-

לחה באופן אקס-

לוחי' להעולם הזה

בארץ ומראה את

ההתפתחות האח-

רונות בשטח האח-

נות הצבאיים הב-

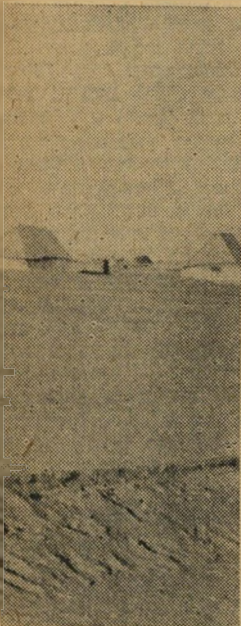
ריטיים באזור תע-

לת הסואן. הת-

פתחויות שתפסו

את המקום הראשי

בעתונות העולמית

התפרצות

בין רבבות הפועלים ש' הועסקו על יד הצבא הברי' טי במחנות אזור התעלה מ' אז מלחמת העולם השניה היו גם קנאים לאומיים לא מעטים. שחי התמונות (ל' מעלה ומשמאל) מראות כמה פועלים מצריים שהצ' ייתו להאטלט על כמה רי' בים של החיילים הבריטיים באחד המחנות. לא היה ב' התפרצות זו כל פטוזה מתוכננת — המצרים רצו ר' להפגין את התנגדותם ל' אנגלים. הם הצליחו לפגוע בכמה חיילים א' חיש מהר פורק נשקם השדוד מעליהם. חיילים בריטיים, בסיוע מ' שורייטס, הציפו את הפוע' לים, ריכוזם במקום אחד ו' ערכו חיפוש אצלם לגלות נשק מוסתר או תעודות ה' מעידות על השתייכות לא' רגון האחים המוסלמיים.

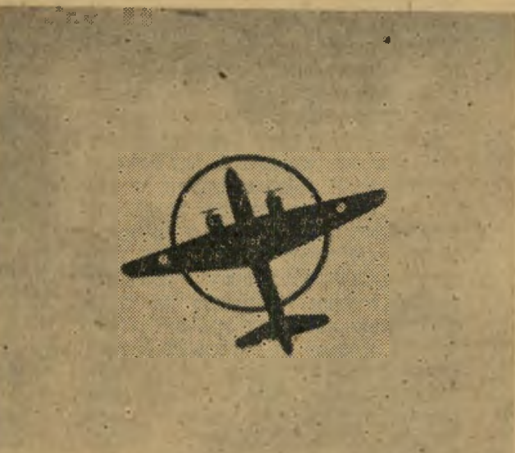
גלי תחנת השידור יצאה קריאת העולמית של אלי-אוהאר, ראשי העולם המוסלמי, למאמינים להיחלץ בגוף ובנפש לעזרת מצרים נגד האנגלים. פנייה מיוחדת כונה לתושבי סודאן להצטרף לגי'האד נגד הכופרים. לעומת ההתלהבות וההתרגשות הצוהלת של קהיר הורגשה באיזור הסואן עצמו מעין אכזבה קלה. שני הצדדים הרגישו כצופים בהצגה ששילמו מחיר גבוה לראות מחזה טוב שהוחלף ברגע האחרון על ידי מחזה מסוג ירוד. יום הטירוור היה צריך לשמש מעין פתיחה חגיגית של המלחמה באנגלים. עד אז התבטאה מלחמה זו במארכים, רגימות ואיומים. לא היו אלה פעולות של גופים או אירגונים מסויימים אלא מעשי יחידים חמי-מזג. יום הטירוור היה צריך לבשר את כניסת גודי השיחרור לפעולה מאורגנת, מתוכננת על ידי מפקדה מרכזית.

מאחר שפתיחה חגיגית זו לא היתה רבת-רושם במידה שציפו לה נמוג המתח והחיילים הבריטיים התכוונו להפרעות ממושכות, מארכים בודדים, חבלות ופיצוצים. הם זירזו את הוצאת משפחותיהם לאנגליה, הביאו אליה פועלים מקפריסין למלא את מקום הערבים שעזבו את המחנות תחת איומי האחים והבטחות הממשלה למצוא להם עבודה.

אולם למעלה מחודש לאחר ששר הר' פנים המצרי, פואד סראג אל-דין, הר' דיע על פתיחת לשכות עבודה לטיפול בפור' עלים שיעזבו את מחנות האנגלים, עוד חיכו אותם הפועלים למימוש הבטחות. בהגיעם באלפיהם לקהיר מצאו את העיר רותחת בהפ' גנות וגאומי הסתה. הם פנו למוסדות הממ' שלה, לארגונים פרטיים, הופיעו בהפגנות נגד האנגלים, מעבידיהם לשעבר.

במרוצת הזמן החלו פועלים אלה דואגים לקיומם נוכח אבטלתם הממושכת. הם המשי' כו בהפגנות, אולם כרוויהם לא היו מכוונים עוד נגד האנגלים. הם צעדו למשרדי הממ' שלה ולביתו הפרטי של מוסטפא אל-נחאס עם כרזות גדולות המודיעות: „אנו קרבנות ה' עצמאות. אל תניחו לנו לגזע ברעק! הבו לנו עבודה!“

בכל מקום קיבלו את אותן ההבטחות המצלצלות: „לא נשכח אותכם. דאגת ס' דורכם היא דאגתנו הראשונה.“ אולם המפג' גים העדיפו להאמין להודעות! אחרות, של הפקידים הגמוכים שאינם עוסקים במדיניות והבטחות יפות: „האפסדים עסוקים עכשיו במלחמת השיחרור. אל תפריעו להם! אין להם פנאי בשביל דברים כאלה — הם צרי'

פסנט אנגרי. אירון זה המצויד במיתקן מיוחד לגילוי מוקשים בימי התעלה הוכנס לשימוש בימי המלחמה האחרונה.

כים לארגן את הפסקת כל השירותים והמגע עם האנגלים.“

מארוקו

אפילו התנים היו שבעים

„מעולם לא פגשתי אדם שגילם בצורה כה בולטת את המסורת של מנהיגות שעברה בירושה. רגש העליונות שלו כה חדר לתוך דמו ובשרו שאין לו עוד צורך להבליטו. כשהוא עובר, משתחווים לו נתיניו ומברכים אותו במעין ברכה הישראלית. הוא מתעלם לחלוטין מקיומם, אולם בשעת הסעודה הוא מסוגל להשתחף באיסוף הצלחות והשיירים. פניו דומים לפני חנוט מצרי, וצבע עורו לקפה הפוך כהה. ידיו יפות מאוד.“

בצורה פיוטית זו תיאר הגנרל ג'ורג' פאטון המנות, המצביא האמריקאי הגדול של המלחמה האחרונה, את האיש שהנהיג, כיום, הנשק הסודי של הצרפתים במארוקו: „הבאש של מאראקש, אל האג' אל-תהמי אל-גלאווי, של מנהיג הברברים, שרידי העם המארוקאי שמלפני הכיבוש המוסלמי (בשנת 683), הרובר לשון חמית משלו ומאמין באיסלאם.“

צמוד לרובה אמריקאי. כשהתכנסה לפני שבוע עצרת או"ם בפאריס (ראה מכל העולם) היה נדמה שהיה לצרפתים צורך להשתמש בכל כלי הנשק הסודיים והבלתי-סודיים שיוכלו לשים עליהם יד. כי המצב במארוקו, בעלת שמונה וחצי מיליון תושבים* (על שטח שהוא גדול פי 20 מישראל) התקרב למצב מהפכני שיגיע, אולי, לאותו שיא של התלהבות לאומית כבימי עבד-אל-קרים האגדי שהרים את גס המרד בשנת 1920 וכמעט הצליח לגרש את הצרפתים (והספרדים) מן המדינה.

שלהבת המרד הלאומי הערבי, שהציתה את כל המרחב מטרהאן ועד קאזאבלאנקה, מרחק של 5000 ק"מ, הפכה גם במארוקו, כמו בשאר הארצות, מעניינם של שלטים מעטים, הדואגים לעצמם ולהסתת המרירות מן הדיכוי הפנימי לדיכוי החיצוני, לעניינם של ההמונים הרחבים, כשבראשם עומדת האינטליגנציה הקטנה אך רבת-השפעה.

קיום עצרת האו"ם דוקא בפאריס נראה ללאומנים המארוקאיים, שבראשם עומד סיוי מוחמד, השולטאן של מארוקו (העולם הזה 731), בכבודו ובעצמו, כעלבון על גבי עלבון. הם החליטו להכריח את האו"ם לספל בהם ע"י הקמת המולה גדולה ככל האפשר. הדרך הבוהקה לעורר המולה: הפעלת הלינה הערבית, בראשות מצרים הרואה בני-חסות בכל דוברי-הערבית באפריקה הצפונית, והפרת השקט במארוקו עצמה.

הצרפתים נתונים במצב קשה למדי. אמנם קיבלו זו הפעם השניה במאה זו הבטחה בריטית לתמיכה בשלטונם (הפעם הראשונה: ההסכם משנת 1904 לפיו הבטיחו הבריטים להכיר בשלטון-הכיבוש הצרפתי במארוקו, תמורת הכרה צרפתית במרות הבריטית על מצרים). אולם הצרפתים למדו בהודו-סין שקשה לשבת על כידונים, אפילו כשהכידון צמוד לרובה מתוצרת אמריקאית. ואילו לצאת ממארוקו אין להם כל חשק: 250.000 צרפתים השתכנו במדינה, המספקת חמרי-מזון חיוניים לארץ-האם.

הספורט: שחיטת ערבים. במסיבות אלה יש רק אמצעי אחד להניע את הערבים במארוקו להמנע ממהומות-דם — אמצעי בודק וישן עוד מימי השלטון הרומאי במדינה (שנקראה אז מאורטניה). היה צורך לשכנע את הערבים שאם יישפך דם, יישפר קודם כל דםם שלהם, וכי מוכן ומזומן איש שידאג למלאכה זו. איש זה שוכן בארמונו מפואר בעיר מאראקש, אחד המקומות היפים בעולם: אותו אל-גלאווי, שליט הברברים.

השואה בין ברברים וערבים במארוקו היא עתיק-יומין, לא פסקה מעולם. הברברים, השוכנים בדרום המדינה, במדבר סהרה להגלי הרי אטלס הדרומיים, מורכבים משבטים עצמאיים פחות או יותר, קנאים מאד למוסדותיהם הלאומיים. הלגיון הזר הצרפתי היה עסוק משך שנים רבות עד ש„השקט“ אותם. „השקטה“ זו באה אחר שהצרפתים הבינו שכדאי להתעסק עד כמה שאפשר פחות בענייניהם של הברברים הפראיים. אולם גם הצרפתים לא היו מעוניינים שהברברים יהיו שקטים מדי. הם ראו בעין יפה (אם כי עצומה) את המלחמה הזעירה הנצחית בין הערבים והמארוקאים.

הבאשה הנוכחי של מאראקש, בן לשושלת בת 300 שנה, שעשה רושם כה עז על הגנרל פאטון, הוא לוחם חתיק מאד בערבים. עיסוקו החביב ביותר הוא לספר לכל הרוצה לשמוע על הימים שעה שהיה צעיר ושחט

מצרים

התקפה ברובע בת-יהוונות

מאז התחילו ההתנגשויות עם האנגלים באיזור הסואן נתחסף מדור חדש למהדורת החדשות של רדיו קהיר: רשימת התעללויות האנגלים באזרחים המצריים. מדי סימיו את הקראת ההתפתחויות הדיפלומטיות האחרונות ביחסי אנגליה-מצרים מכריז הקריין: „והנה דשימת המאורעות האשורנים באיזור הסואן!“

רשימת המאורעות בדרך כלל חדגחנית ומשעממת ביותר: „הנהג מוס' טפה עזי אל-סנטאוי נעצר על ידי משמר בריטי במחסום פאייד וסכום של חמש לירות נשרד ממנו; מחמוד סולימן מחפזו שנשע אתו התלונן אף הוא כי ארנקו, שכלל שלוש לירות וחצי, נגנב ממנו על ידי אותם החיילים; חיילים בריטיים אחרים גנבו מעבדול רחמן רדואן סכום של שש לירות ליד מחסום סואן.“ במרוצת הזמן ירדו סכומי הגניבות. המסקנה היתה כי החיילים הבריטיים המשתוללים לא היו עוד כלי-כך בררנים, הסתפקו בכל הבא ליד.

עד אשר, לפני שבוע, החלו רשימות המאורעות לכלול עניינים רציניים יותר, חולו לספר על הארגונים הדלים שנשדדו מנוסעים ממזמים ודיברו על פצצות ודמים. למרות שהממשלה נמנעה ממתן כל עודד לגדודי השחרור של האחים המוסלמים (העולם הזה 732) נענה שרות השידור המצרי לדרישות הקהל הרחב, תיאר את מעשי האחים באיזור התעלה בהתלהבות רבה. בכל זאת, היו מה' דורות החדשות המשודרות ממנות ותפלות לעומת הכותרות המשווהבות של העתונים היומיים והשבועיים.

כאשר הופיעו על קירות איסמעיליה ופורט' סעיד כרוזים נושאי גולגולות מתים ואיומים על האנגלים ומשתפי פעולה עמם סופר מיד על יום החשבון הגדול העומד להיערך. „יום הטירוור“ הפך לשיחת היום בכל רחבי מצרים והצבא הבריטי, האוהב סדר בכל דבר, אף נתן לו כינוי כלמבעצ צבאי סדיר, קרא לו „טי דיי“.

משך כמה ימים עלה המתח באיזור הת' עלה. אפילו סוחרי המזון צמצמו את שעות פתיחת חנויותיהם למינימום ומערכת לחישות דמיוניות התפתחה, תיארה בפרטים את הער' מד ליפול על ראש האנגלים. במחנות הצבא הבריטי התכוונו החיילים להתקוממות המונית, הוראה לישון במדייקרב, מוכנים לפעולה בכל עת.

ביום שבת בערב הגיעה שעה האפס. שומרי בית-החולים הצבאי הבריטי ליד עיירת אלבלח עמדו פתאום תחת מטר שוטף של קלעים. האורות כובו ואש תופת נפתחה מכל כלי-הנשק במקום. כעבור כמה רגעים חדלה אש המצרים. למחרת הותקפו שלושה חיילים בריטיים כשיצאו לטייל ברובע בת' הוונות של איסמעיליה כפי שנהגו לעשות בימים הטובים. למרות שהמקום היה מחוץ לתחום לא שמו לב לדבר כי בטחו ברוביהם. אולם המון של כמה מאות התנפל עליהם ולפני שהיתה להם האפשרות להשתמש בנשקם נדקרו החיילים ונעזבו בסימטה צדדית.

לאפנדים אין פנאי. עתוני קהיר צהלו. „בא היום לגמור את כל החשבונות עם האנגלים ולהחזיר להם כגמולם. זוהי נקמת 1882!“ מעל

* כאשר הצי הבריטי הפציץ את אלכסנדריה וחיילים בריטיים ערכו טבח בעיר.

מבער לחלון. עת הפגינו ההמונים ברחובות קהיר, נתקלו מבטיהם בשלטי חברות זרות. הם התפרצו למשרדים, דקו את כל התיקים החוצה.

